

STRATEGISK LANDESTUDIE AF DEN SYRISKE ARABISKE REPUBLIK

På baggrund af en analyse af Syriens strategiske kapacitet og landets sikkerhedspolitiske situation vurderes Syriens fremtidige sikkerhedspolitiske muligheder.

“WAR IS PEACE

FREEDOM IS SLAVERY

IGNORANCE IS STRENGTH”¹

Kaptajnløjtnant L.W. Olsen
Kaptajn H. Skovhave

¹ George Alan: Syria, Neither Bread nor Freedom, p. 2. (Citat fra GeorgeOrwell's: Nineteen Eighty-Four).

UKLASSIFICERET

INDHOLDSFORTEGNELSE

0. Resume	4
1. INDLEDNING	6
1.1. Opgave	6
1.2. Opgavediskussion	6
1.3. Problemformulering	6
1.4. Struktur	6
1.5. Metode og analysemodel	7
1.6. Vægtning	7
1.7. Afgrænsning	8
1.8. Kilder	9
2. ANALYSE AF SYRIENS STRATEGISKE KAPACITETER	9
2.1. REDEGØRELSE FOR DEN HISTORISKE FAKTOR	9
2.1.1. SWOT-ANALYSE AF DEN HISTORISKE FAKTOR	10
2.2. REDEGØRELSE FOR DEN FYSISK-GEOGRAFISKE FAKTOR	10
2.2.1. Beliggenhed, størrelse og form	10
2.2.2. Grænser, land,- sø- og luftadgangsveje	10
2.2.3. Nøgleområder	11
2.2.4. Klima og vejr	11
2.2.5. Fremtrædende terrænelementer	11
2.2.6. SWOT-ANALYSE AF DEN FYSISK-GEOGRAFISKE FAKTOR	11
2.3. REDEGØRELSE FOR DEN KOMMUNIKATIONSMÆSSIGE FAKTOR	12
2.3.1. Transport og vital infrastruktur	12
2.3.2. Telekommunikationssystemer	12
2.3.3. SWOT-ANALYSE AF DEN KOMMUNIKATIONSMÆSSIGE FAKTOR	12
2.4. REDEGØRELSE FOR DEN SOCIOLOGISKE FAKTOR	13
2.4.1. Befolkningens størrelse og geografiske fordeling	13
2.4.2. Religiøse og etniske grupperinger	13
2.4.3. Sundhed og levestandard	13
2.4.4. Oplysning og uddannelse	13
2.4.5. SWOT-ANALYSE AF DEN SOCIOLOGISKE FAKTOR	14
2.5. REDEGØRELSE FOR DEN ØKONOMISK VIDENSKABELIGE FAKTOR	15
2.5.1. Ressourcer og kraftforsyning	15
2.5.2. Udenlandske investeringer og lånemuligheder	15
2.5.3. Samhandel	15
2.5.4. Arbejdskraft	15
2.5.5. Finansiering	16
2.5.6. SWOT-ANALYSE AF DEN ØKONOMISK VIDENSKABELIGE FAKTOR	16
2.6. REDEGØRELSE FOR DEN MILITÆRE FAKTOR	17
2.6.1. Opgaver og koncepter for de væbnede styrker	17
2.6.2. Kommandoforhold og relationer til det politiske niveau	17
2.6.3. Syriens væbnede styrker	17
2.6.4. Masseødelæggelsesvåben	18
2.6.5. SWOT-ANALYSE AF DEN MILITÆRE FAKTOR	19
2.7. REDEGØRELSE FOR DEN INDENRIGSPOLITISKE FAKTOR	20
2.7.1. Nationale interesser og målsætning	20
2.7.2. National holdning og selvopfattelse	20
2.7.3. Regering, administration og politiske partier	20
2.7.4. Stabilitet	21
2.7.5. SWOT-ANALYSE AF DEN INDENRIGSPOLITISKE FAKTOR	21
2.8. REDEGØRELSE FOR DEN UDENRIGSPOLITISKE FAKTOR	22

UKLASSIFICERET

2.8.1. Relationer til Israel.....	23
2.8.2. Relationer til Jordan.....	23
2.8.3. Relationer til Libanon.....	23
2.8.4. Relationer til Irak.....	23
2.8.5. Relationer til Iran	23
2.8.6. Relationer til Tyrkiet.....	23
2.8.7. Relationer til EU.....	23
2.8.8. Relationer til USA.	24
2.8.9. Relationer til Rusland.	24
2.8.10. Relationer til andre interessenter i regionen.	24
2.8.11. SWOT-ANALYSE AF DEN UDENRIGSPOLITISKE FAKTOR.	24
3. ANALYSE AF SYRIENS SIKKERHEDSPOLITISKE SITUATION.	25
3.1. Formål.....	25
3.2. SWOT-analyse af Syriens sikkerhedspolitiske situation.....	25
3.3. Sammenfattende analyse.	27
4. VURDERING AF SYRIENS SIKKERHEDSPOLITISKE MULIGHEDER.....	28
4.1. Formål.....	28
4.2. Scenario 1 – "Best case scenario".	28
4.3. Scenario 2 – "Worst case scenario".	28
4.4. Vurdering af scenarierne.....	28
5. KONKLUSION.	30

Tillæg: Bibliografi.

Bilag 1: Kort over Syrien.

Bilag 2: Analysemodel i skitseform.

Bilag 3: Syriens geopolitiske placering.

RESUME

Generelt

I 2000 overtog præsident Bashar al-Assad magten i Syrien efter faderens død. Bashar al-Assad er nu halvvejs gennem sin syvårige regeringsperiode, og landet er stadigvæk i en overgangsfase. Denne overgangsfase er bredt dimensioneret, da den både omfatter den fremadskridende geopolitiske ændring af hele Mellemøsten og de interne økonomiske forandringer, der i det lange løb skal medføre en fuldstændig transformation fra planøkonomi til markedsøkonomi. Det vurderes, at der ingen er tvivl er om, at den syriske leder i overgangsfasen prioriterer interne økonomiske forandringer frem for politiske reformer, da dette vil have størst indvirkning på en fortsatte udvikling af Syrien. Den syriske præsident har dog i den sidste tid haft sin opmærksomhed på de for øjeblikket begrænsede syriske udenrigspolitiske manøvre muligheder. Specielt set i lyset af de seneste regionale forandringer med et sammenbrud på de palæstinensiske/israelske fredsforhandlinger, den amerikanske invasion af Irak og et tilbageslag for den generelle udvikling i regionen.

For en udefra kommende udenrigspolitisk observatør, ses Syriens hovedinteresse at ligge i den arabisk/israelske konflikt og fredsproces, hvilket også umiddelbart er tilfældet, hvis der ses på de antal gange, Syrien og Israel har været i krig med hinanden. Et mere nuanceret billede tegner sig dog, når der ses på, hvilke politiske og økonomiske fordele Syrien har som militær magt ved et fortsat konfliktpotentialt i regionen. Syriens pragmatiske holdning og stærke politiske position i den arabiske verden har indtil videre medført begunstigede aftaler omkring samhandel, migration af arbejdskraft og økonomisk støtte fra specielt de rige arabiske lande.

Syriens strategiske muligheder

Syriens nuværende strategiske muligheder målt på ressourcer, befolkning, økonomi og militær styrke er stærkt begrænset. De strategiske muligheder kan dog udvikles positivt over tid, hvis Syrien formår at tiltrække den nødvendige økonomiske støtte og investeringer, at udnytte landets naturlige ressourcer til investeringer til gavn for landet og at øge samhandlen med Vesten og de arabiske naboer, herunder deltagelse i genopbygningen af Irak.

Syriens sikkerhedspolitiske muligheder afhænger meget af den politiske stabilitet i Syrien. Befolkningstilvækstens fortsatte eksplosive stigning giver allerede anledning til større og større arbejdsløshed blandt den unge generation af syrere.

En opblødning af konflikten med Israel kunne sandsynligvis ændre præsidentens fokus og prioritere ressourcer til de bl.a. indenrigspolitiske trængende områder for derigennem at styrke det udenrigspolitiske råderum i et evt. større spil omkring fred i Mellemøsten og opnåelse mere permanente aftaler om økonomisk støtte og samhandel med Vesten. Syrien vil dog fortsat opretholde en militær kontrol med Libanon, som en strategisk sikkerhedspolitisk stabiliserende faktor. Dette er ikke mindst af hensyn til den nationale sikkerhed, men også ad hensyn til bevarelsen af de mange "syriske arbejdspladser" i Libanon.

Syriens nuværende sikkerhedspolitiske situation

Syriens sikkerhedspolitiske situation vurderes at være stabil i forhold til nuværende interne og eksterne påvirkninger. Syrien har ligeledes et godt udviklingspotentialt, eftersom Syrien allerede nu besidder en stor del af de nødvendige forudsætningsdannende faktorer for sikkerhedspolitisk og reformmæssig udvikling. Her tænkes specielt på den oparbejdede institutionaliserings ekspertise, identiteten som nationalstat og den geografiske

placering.

Usikkerheden omkring resultatet af det kommende valg i Irak i forbindelse med demokratiseringsprocessen og den generelle vestlige påvirkning af Mellemøsten følges nøje af den syriske præsident, da det har stor betydning for Syriens nuværende sikkerhedspolitiske situation.

Syriens fremtidige sikkerhedspolitiske muligheder

De fremtidige sikkerhedspolitiske muligheder for Syrien falder meget i tråd med valget og fremskridtene i den fortsatte demokratiseringsproces i Irak samt en fortsat amerikansk tilstedeværelse i Mellemøsten og Golfområdet. Vurderingen af Syriens fremtidige sikkerhedspolitiske muligheder er foretaget gennem en opstilling af scenarier. Scenarierne er opstillet som "Worst case" og "Best case" og tager udgangspunkt i den syriske præsidents proklamation om et systemskifte (præsidentens dilemma) i forbindelse med magtovertagelsen i 2000. Præsidenten proklamerede den gang, at han ville bibeholde Ba'athpartiets nuværende uindskrænkede magt og samtidig arbejde for at sikre syrerne social og økonomisk fremgang. Det centrale spørgsmål i forbindelse med opstillingen af scenarierne og præsidentens dilemma er derfor følgende:

Er Syriens strategiske grundlag for social og økonomisk udvikling til stede, samtidig med fastholdelse af den nuværende magtstruktur?

Som svar på det centrale spørgsmål indikerer scenarierne, at Syrien er i besiddelse af det nødvendige grundlag som fundament for social og økonomisk udvikling. De fremtidige sikkerhedspolitiske muligheder, herunder fastholdelse af den nuværende magtstruktur, er dog styret af et væld af kendte og ukendte variabler, der kan gå begge veje. Denne usikkerhed fremgår af beskrivelserne af udviklingen på kort, mellemlangt og langt sigt.

Kort sigt (1- 2 år).

De væsentligste afgørende sikkerhedspolitiske faktorer vurderes at være udfaldet af "demokratiseringsprocessen" i Irak og tiltag der nedbringer befolkningstilvæksten.

Mellemlang sigt (2 - 5 år).

De væsentlige afgørende sikkerhedspolitiske faktorer vurderes at være USA's fortsatte militære tilstedeværelse i regionen og tiltag der sikrer fremtidig tilførsel af olie- og vandressourcer.

Langt sigt (5 - 10 år).

Den væsentlige afgørende sikkerhedspolitiske faktor vurderes på langt sigt at være en positiv udvikling i konflikten med Israel, som er afgørende for den generelle sikkerhedspolitiske udvikling, ikke kun i relation til Syrien, men også i hele regionen.

1. INDLEDNING.

1.1. Opgave.

"På baggrund af en analyse af Syriens strategiske kapacitet og landets sikkerhedspolitiske situation vurderes Syriens fremtidige sikkerhedspolitiske muligheder".

1.2. Opgavediskussion.

Ifølge opgavevejledningen, skal denne opgave tage udgangspunkt i en bred opfattelse af sikkerhedsbegrebet, hvor der ud over de traditionelle militære forhold inddrages politiske, økonomiske og samfundsmæssige forhold², hvorfor nedenstående traditionelle definition på sikkerhedsbegrebet anvendes:

"National sikkerhedspolitik er en sammenfattende betegnelse på en stats politisk styrede aktiviteter, med det formål at kunne virkeliggøre sine mål også i situationer, hvor den stilles over for en trussel fra andre aktører, særsomt fra andre stater"³.

På baggrund af denne definering af sikkerhedsbegrebet inddrages følgende faktorer i studien⁴:

- Den historiske faktor.
- Den fysisk-geografiske faktor.
- Den kommunikationsmæssige faktor.
- Den sociologiske faktor.
- Den økonomisk-videnskabelige faktor.
- Den militære faktor.
- Den indenrigspolitiske faktor.
- Den udenrigspolitiske faktor.

1.3. Problemformulering.

Det centrale spørgsmål for besvarelse af opgaven tager udgangspunkt i Syriens præsident Bashar al-Assads overtagelse af magten i 2000. I f.m. magtovertagelsen proklamerede præsidenten systemskifte, hvor han ville bibeholde Ba'athpartiets uindskrænkede magt og samtidig arbejde for at sikre borgerne social og økonomisk fremgang (refereres til som "præsidentens politiske dilemma"). Derudover indskærpede han, at modernisering og udvikling skulle komme før demokratisering, og at udviklingen i øvrigt skal styres fra centralt hold.

Netop præsidentens muligheder for gennemførelse af dette "politiske dilemma", med udgangspunkt i Syriens strategiske kapaciteter og sikkerhedspolitiske situation, synes interessant og centralt at undersøge. Dette specielt, fordi resultatet af denne udvikling vurderes at ville få stor indflydelse på Syriens fremtidige sikkerhedspolitiske muligheder i bred forstand.

Spørgsmålet lyder derfor:

Er Syriens strategiske grundlag for social og økonomisk udvikling til stede, samtidig med fastholdelse af den nuværende magtstruktur?

1.4. Struktur.

Studien struktureres hensigtsmæssigt således:

² Forsvarsakademiets Vejledningssamling, Institut for Strategi, Kapitel 2 (AUG 2004), Vejledning i udarbejdelse af den strategiske landestudie.

³ Nils Andrén : Vad är säkerhedspolitik ? p. 61.

⁴ Forsvarsakademiets Vejledningssamling, Institut for Strategi, Kapitel 2 (AUG 2004), Vejledning i udarbejdelse af den strategiske landestudie.

Kapitel 1: Indledning.

Kapitel 2: Analyse af Syriens strategiske kapacitet.

Kapitel 3: Analyse af Syriens sikkerhedspolitiske situation.

Kapitel 4: Vurdering af Syriens fremtidige sikkerhedspolitiske muligheder.

Kapitel 5: Konklusion.

1.5. Metode og analysemodel.

Analyse af Syriens strategiske kapacitet.

Indledningsvis redegøres der kort for de enkelte strategiske faktorer. I forlængelse af den enkelte redegørelse foretages en SWOT-analyse⁵ m.h.p. at fastlægge de enkelte strategiske faktoreres styrker, svagheder og muligheder samt evt. trusler mod denne.

Valg af delelementer under den enkelte strategiske faktor vil sigte indirekte eller direkte på at besvare det i pkt. 1.3 formulerede spørgsmål.

Det skal samtidig sikres, at elementer, der inddrages under de strategiske faktorer alle har enten et intra- eller interstatsligt konfliktpotentiale for at skabe et så objektivt grundlag som muligt for efterfølgende analyser.

Analyse af Syriens sikkerhedspolitiske situation.

Analysen af Syriens sikkerhedspolitiske situation tager afsæt i de delkonklusioner/"byggekloster", der er udledt i analysen af strategiske faktorer.

Analysen gennemføres ligeledes som en SWOT-analyse. Formålet med denne analyse er – ud over at identificere evt. afhængigheder og sammenhænge mellem de analyserede faktorer – primært at identificere Syriens sikkerhedspolitiske situation, sekundært at skabe direkte afsæt til efterfølgende opstilling af sikkerhedspolitiske scenarier.

Syriens fremtidige sikkerhedspolitiske muligheder.

Vurderingen af de sikkerhedspolitiske muligheder foretages gennem opstilling af to scenarier. Opstillingen af scenarierne tager primært afsæt i de væsentligt forskellige muligheder, der er identificeret i f.m. analysen af den sikkerhedspolitiske situation.

Øvrige faktorer, som vurderes at have indflydelse på begge scenarier, vil indgå som fælles parametre.

Vurderingen af de opstillede scenarier vil primært blive gennemført som en konfrontation med udgangspunkt i de opstillede muligheder kontra de trusler, der er udledt i studien igennem.

Konklusion.

På baggrund af konfrontationen konkluderes, i hvor høj grad indholdet af scenarierne giver præsident Bashar al-Assad mulighed for at gennemføre sit "politiske dilemma", herunder vurdering af tidsmæssige aspekter.

1.6. Vægtning.

Vægtningen af de strategiske faktorer foretages primært af hensyn til at rette fokus mod problemformuleringen, herunder det formulerede spørgsmål med henblik på at afklare disses indflydelse på analysen og indbyrdes vægtning.

Følgende forhold og begivenheder tillægges stor værdi i f.m. med vægtningen:

- Med reference til Barcelona Deklarationen (juni 2000) ses Syriens udfordringer på mellemlang sigt at være:⁶ De begrænsede olie- og vandreserver, den store befolkningstilvækst, den militære og politiske konflikt med Israel samt faren for mil-

⁵ Analysemodel der beskriver - i dette tilfælde statens - stærke og svage sider samt angiver hvilke muligheder og trusler fremtiden vurderes af have. SWOT: Strengths-Weaknesses-Opportunities-Threats.

⁶ EURO-MED Partnership, Syria, Country Strategy Paper 2002-2006, p. 2.

UKLASSIFICERET

jørmæssig nedbrydning. Af disse udfordringer vurderes specielt den store befolkningstilvækst og konflikten med Israel at have størst indflydelse på Syriens muligheder for sociale og økonomiske reformændringer. Den store befolkningstilvækst stiller bl.a. krav til etablering af flere arbejdspladser og uddannelsesinstitutioner og derved krav om sociale reformændringer.

- Økonomien vurderes at være selve fundamentet og udgangspunktet for mulige reformændringer. Et land i økonomisk krise vil indledningsvis ikke have ressourcer til at fokusere på reformændringer, men snarere forsøge at fastholde den kendte magtstruktur som et udgangspunkt.
- Konflikten med Israel og afledt heraf den permanente udstationering af styrker i hhv. Libanon (14.000 soldater) og Golan-højderne (ca. 6.000 soldater) vurderes at have stor betydning for Syriens aktuelle militære og økonomiske prioritering. Specielt forholdet til Libanon er vigtigt at vedligeholde, idet 500.000 syrere pt. arbejder i landet⁷. En nedtoning af konflikten vil give Syrien mulighed for økonomisk at prioritere andre områder og derved skabe bedre forudsætning for den proklamerede reformændring.
- Indenrigspolitikken vurderes ligeledes at have stor betydning, idet den beskriver Syriens nuværende magtstruktur, politiske system og interesser generelt. Alle forhold, der har direkte indflydelse på Syriens nuværende og fremtidige interne og eksterne forhold. Samtidig er det også i denne ramme, at der må forventes de største strukturelle og forfatningsmæssige ændringer, hvis viljen til reformændringer skal føres ud i livet.
- Resultatet af den igangværende "demokratiseringsproces" i Syriens naboland Irak forventes at få en afsmittende effekt i hele regionen. Et (med vestlige øjne) positivt resultat vil formentlig sætte yderligere skub i reformændringer i bl.a. Syrien, hvorimod et negativt resultat i bedste fald vil betyde status quo og i værste fald reformmæssig tilbagegang.

Med udgangspunkt i ovennævnte argumentation vægtes følgende strategiske faktorer at have størst betydning:

- Den økonomisk videnskabelige faktor.
- Den militære faktor.
- Den indenrigspolitiske faktor.
- Den udenrigspolitiske faktor.

Den historiske, kommunikationsmæssige, den fysisk-geografiske faktor og den sociologiske faktor vurderes at have stor, men mere indirekte betydning for analysen, idet de samlet ses som sekundære i forhold til den centrale problemstilling.

1.7. Afgrænsning.

Med undtagelse af den historiske baggrund er studien primært baseret på kildemateriale i perioden efter år 2000, hvor Bashar al-Assad overtog posten som Syriens præsident. Som indeholdt i det formulerede spørgsmål under pkt. 1.3 er det specielt interessant at fokusere på den nuværende præsidents muligheder og forudsætninger for at gennemføre det proklamerede systemskifte. Det er derfor vigtigt, at faktuelle oplysninger er så nye som muligt af hensyn til at danne det bedst mulige grundlag for studiens analyser og vurderinger i relation til den centrale problemstilling.

⁷ Mellemøsthåndbogen: Fakta om lande i Mellemøsten og Nordafrika p. 308.

1.8. Kilder.

Kildeindhentning for opgaven er afsluttet 1. oktober 2004.

Redegørelsen er baseret på åbne kilder, og hovedkilderne har i denne sammenhæng været baseret på Jane's Sentinel Security Assessment, CIA – The World Factbook samt hjemmesiden www.globalsecurity.org. Med henblik på at optimere aktualiteten omkring data og statistiske oplysninger har det i øvrigt været nødvendigt at anvende en bred vifte af kildemateriale.

2. ANALYSE AF SYRIENS STRATEGISKE KAPACITETER.

2.1. REDEGØRELSE FOR DEN HISTORISKE FAKTOR.

Efter det osmanniske riges fald i f.m. 1. Verdenskrig og en turbulent tid under fransk overherredømme blev Syrien en selvstændig stat i 1946⁸. Efter selvstændigheden har følgende historiske faktorer haft betydning for Syriens nuværende sikkerhedspolitiske situation:

Konflikten med staten Israel.

Syrien har lige siden oprettelsen af staten Israel forsøgt at hindre Israels selvstændighed, hvilket bl.a. har medført at de har været i krig med hinanden tre gange i årene 1948, 1967 og 1973. Under Seksdagskrigen i 1967 blev de militærstrategisk vigtige Golan-højder erobret af Israel og efterfølgende annekteret i 1981. Siden 1974 har United Nations Disengagement Observer Force (UNDOF) været i området.

Syriens historiske støtte til palæstinensiske grupper som er imod Israel kan operere fra Syrien, har ligeledes ikke bedret forholdet.

Isolering fra den vestlige verden og tilknytningsforholdet til Sovjetunionen.

Den arabiske nationalisme i Syrien har, sammenholdt med Suezkrigen i 1956 og at Europa/USA i overvejende grad har støttet Israel, bevirket en øget isolering fra den vestlige verden. Denne isolering gav bl.a. anledning til et stærkt tilknytningsforhold til USSR under den kolde krig, hvor Syrien bl.a. fik støtte til større udviklingsprojekter samt opbygningen af det syriske forsvar.

Interne magtkampe og etniske og religiøse uroligheder⁹.

Militæret har siden selvstændigheden i 1946 haft en afgørende indflydelse på magten i Syrien. Indtil 1970 var der flere forskellige magtfraktioner af officerer indblandet i blodige kup. I 1970 lykkedes Hafiz al-Assad, far til præsident Bashar al-Assad, fra det dominerende Ba'athparti at tage magten ved et ublodigt kup.

I 1978/79 erklærede det Muslimske Broderskab Assad-regimet krig. Det Muslimske Broderskab har sin base blandt Syriens sunni-muslimske, som udgør 4/5 dele af befolkningen. I 1982 gjorde det Muslimske Broderskab regulært oprør, hvilket bevirkede, at de blev belejret i byen Hama og angrebet regeringstropper med et tabstal på over 10.000. Siden har der ikke været markante religiøse uroligheder i landet.

Skiftende alliancer og samarbejde med de arabiske stater i regionen.

I 1958 indgik Syrien og Egypten i en føderation med Nasser som præsident. Føderationen blev grundet uoverensstemmelser om magten opløst i 1961. Syrien og Irak havde op gennem 60'erne tætte relationer, indtil det kom til en bitter rivalisering imellem de to landes regerende Ba'athpartier. I 1976 greb Syrien med våbenmagt ind i borgerkrigen i Li-

⁸ Det Udenrigspolitiske Selskab 2003, Lande i lommeformat, pp.13 - 14.

⁹ Det Udenrigspolitiske Selskab 2003, Lande i lommeformat, pp.15 - 17.

UKLASSIFICERET

banon¹⁰, hvor der i 1991 efter borgerkrigen blev indgået en syrisk-libanesisk venskabsaftale, som bevirker at der i praksis ikke tages nogen politiske beslutninger i Libanon, som går Syrien imod.

2.1.1. SWOT-ANALYSE AF DEN HISTORISKE FAKTOR.

Strengths:

Syrien vurderes fortsat at være en historisk regional sikkerhedspolitisk faktor i det fortsatte fredsarbejde i Mellemøsten. Ligeledes vurderes Syriens historisk store indflydelse på Libanon at have betydning for en fortsat sikkerhedspolitisk stabilitet i området.

Det syriske regimes historisk lange enmandsstyre og centrale kontrol med etniske og religiøse bevægelser vurderes at have en sikkerhedspolitisk stabiliserende virkning på de arabiske nabostater.

Weaknesses:

Syriens historisk isolerende og lukkede rolle primært over for de vestlige lande samt de historisk tætte relationer med det daværende Sovjetunionen vurderes at give Syrien en sikkerhedspolitisk svaghed.

Opportunities:

Det fortsatte historiske samarbejde med de især rige arabiske lande i området sammen med en opblødning af forholdet til den vestlige verden vurderes at have positiv indflydelse på Syriens fremtidige rolle som en sikkerhedspolitisk faktor i Mellemøsten, især i f.m. genopbygningen af Irak.

Threats:

Den historiske fortsatte konflikt med Israel om Golan-højderne, Israels militære magt i området samt Syriens fortsatte støtte til palæstinensiske terrorgrupper vurderes at være den største sikkerhedstrussel mod Syrien.

2.2. REDEGØRELSE FOR DEN FYSISK-GEOGRAFISKE FAKTOR.

2.2.1. Beliggenhed, størrelse og form¹¹.

Syrien er beliggende i Mellemøsten med adgang til den østlige del af Middelhavet. Ud over kyststrækningen mod Middelhavet er landet omgivet af landene Tyrkiet, Irak, Jordan, Israel og Libanon. Syrien dækker et areal på 185.180 km² (inkl. de af Israel besatte Golan-højder) svarende til ca. 4,3 gange Danmarks areal. Syrien er fra nord - syd ca. 740 km og fra øst - vest ca. 830 km.

Kyststrækningen langs Middelhavet er ca. 193 km lang. Grænsen i nord til Tyrkiet er ca. 822 km, grænsen i øst/sydpøst til Irak er ca. 605 km, grænsen i syd til Jordan er ca. 375 km, grænsen i sydvest til Israel er ca. 76 km, og grænsen i vest til Libanon er ca. 375 km.

2.2.2. Grænser, land-, sø- og luftadgangsveje¹².

I den vestlige del af Syrien, som grænser op til Middelhavet, er der en del større anløbshavne. Fra syd er der en veludbygget vejforbindelse fra Jordan, hvorimod der ikke er egentlige adgangsveje i Golan-højderne.

Langs grænserne til Jordan, Irak og Tyrkiet findes adskillige større og mindre grænseovergange, hvor af kun vejen langs floden Tigris til Irak har større betydning.

¹⁰ Det Udenrigspolitiske Selskab 2003, Lande i lommeformat, p. 21.

¹¹ Det Udenrigspolitiske Selskab 2003, Lande i lommeformat, Syrien, p. 3.

¹² Mellemøsthåndbogen. Fakta om landene i Mellemøsten og Nordafrika, p. 308.

2.2.3. Nøgleområder¹³.

Bekaa-dalen og dens udspring skaber en korridor fra det sydlige Libanon og ind i den sydvestlige del af Syrien. Golan-højderne er et dominerende bjergmassiv mellem grænserne til Israel, Libanon, Jordan og Syrien.

Floden Eufrat løber fra Tyrkiet ind i Syrien. Under sin færd gennem Syrien forsyner floden landbrug og den store Assad-sø med vand. Assad-sø er opdæmmet ved et stort vandkraftværk. Eufrat løber efter Syrien videre ind i Irak.

2.2.4. Klima og vejr¹⁴.

Syrien har en blanding af Middelhavsklima og fastlandsklima. Ved kysten er det fugtigt med varme somre og milde, regnfulde vintre. Regn mellem 750 mm - 1000 mm og gnsn. temp. mellem 10° C og 29° C. Det bliver mere tørt jo længere man kommer ind i landet. Somrene er meget varme og vintrene kolde. Regn mellem 250 mm - 500 mm og gnsn. temp. mellem 12° C og 35° C. I det sydøstlige ørkenområde kommer temperaturen op over 45° C om sommeren, og der falder kun lidt regn.

2.2.5. Fremtrædende terrænelementer¹⁵.

Syrien kan inddeles i to geografiske hovedregioner:

Den første region er området mellem hovedbyerne Damaskus og Aleoppe og længere vestpå mod Libanon og Middelhavet. Denne region udgør ca. 20 % af det samlede areal og hvor omkring 80 % af befolkningen bor.

Den anden region er den østlige del af Syrien, der udgør 80 % af det samlede areal og består bl.a. af den store centralsyriske steppe, dels mod sydøst af den syriske ørken, som fortsætter på den anden side af grænserne til Jordan og Irak. Hertil kommer det vigtige dalområde langs floden Eufrat, der over en strækning på 300 km løber mod sydøst ned gennem det centrale steppeområde.

2.2.6. SWOT-ANALYSE AF DEN FYSISK-GEOGRAFISKE FAKTOR.

Strengths:

Syriens geopolitiske placering med direkte adgang til Middelhavet samt grænser til Tyrkiet, Israel og tre andre arabiske lande vurderes at have en stor sikkerhedspolitisk betydning for den fortsatte udvikling i Mellemøsten.

Weaknesses:

Syriens to fremtrædende regioner med det meste af befolkningen bosat i den ene og et stort ørkenområde i den anden vurderes at være en sikkerhedspolitisk svaghed, da landet er mere sårbart over for udefra kommende trusler.

Den dominerende bjergkæde på den syrisk/libanesiske grænse er årsag til, at adgangsvejen mellem Syrien og Libanon er begrænset til Bekaa-dalen. Dette forhold vurderes at have sikkerhedspolitisk betydning for forsyningen af de syriske styrker, som er udstationeret i Libanon.

Opportunities:

Den geopolitiske placering som transitland med bl.a. grænsen til Irak vurderes at være en sikkerhedspolitisk mulighed ved den fremtidige genopbygning af Irak. Syriens adgang til Middelhavet og dets varme og fugtige middelhavsklima vurderes at være en økonomisk sikkerhedspolitisk mulighed som fremtidig leverandør til "Europas spisekammer".

¹³ Mellemøsthåndbogen. Fakta om landene I Mellemøsten og Nordafrika, p. 308.

¹⁴ Det Udenrigspolitiske Selskab 2003, Lande I lommeformat, Syrien, p. 4.

¹⁵ Mellemøsthåndbogen. Fakta om landene I Mellemøsten og Nordafrika, p. 308.

Threats:

Syriens stadig stigende behov for vand fra især floden Eufrat til landbruget og vandkraft og en fortsat forsyning af syriske tropper primært gennem Bekaa-dalen, vurderes at være den største sikkerhedspolitiske trussel.

2.3. REDEGØRELSE FOR DEN KOMMUNIKATIONSMÆSSIGE FAKTOR.

2.3.1. Transport og vital infrastruktur. ¹⁶

Syriens samlede vejnet består af ca. 5.000 km hovedvej og ca. 18.400 km mindre veje. Det veludbyggede vejnet forbinder nord til syd og kyststrækningen i vest til de østlige regioner. Som supplement til vejnettet findes et 2.425 km veludbygget jernbanenet.

Syrien har ca. 900 km vandveje, som dog vurderes uden økonomisk betydning. Syrien har fire større havne, hvoraf tre anvendes til eksport af olie. Syrien har ca. 100 lufthavne, hvoraf 24 er asfalterede.

Syrien har 1,304 km olierørledninger - herunder én rørledning fra Irak – samt 515 km gasledning.

2.3.2. Telekommunikationssystemer.

Syrien havde i 2002 3,4 millioner etablerede telefonlinjer. Målet for en fortsat udbygning er 4,0 millioner i 2004 (svarende til 20 linjer pr. 100 indbyggere), herunder videreudvikling af digital og fiberoptik teknologi. I 2001 havde Syrien kun kapacitet til ca. 60.000 mobiltelefoner primært centreret omkring storbyerne. Området er under fortsat udvikling.

I Syrien findes ca. 4,15 millioner radioer og 1,05 millioner tv-apparater, og der findes kun en internetudbyder, der i 2002 havde 60.000 brugere¹⁷. Syriens præsident satser dog hårdt på en fortsat udvikling, om end Internettet primært prioriteres til universitetsprofessorer, læger, advokater o. lign. Enkelte indbyggere er tilsluttet Internettet i nabostaterne.

2.3.3. SWOT-ANALYSE AF DEN KOMMUNIKATIONSMÆSSIGE FAKTOR.

Strengths:

Med prioriteringen og den fortsatte udbygning af infrastrukturen - herunder tog, fly og vejforbindelser - har Syrien skabt forudsætningen for fremtidig handel med nabolandene. En fortsat prioritering af infrastrukturen, herunder el- og vandforsyning til landområderne, vil samtidig styrke muligheden for at skabe nye arbejdspladser uden for storbyerne.

Weaknesses:

Den statskontrollerede udbygning af Internetforbindelser samt den ringe spredning af øvrige interne/eksterne kommunikationsmidler - som tv og radio - ses som en stor svaghed for den fortsatte reformeringsproces. Den manglende (LÆS: statskontrollerede og censurerede) debat i medierne i forbindelse med valget i 2003 er ligeledes et udtryk for statens monopol på budskaber, og derved en udelukkelse af den brede mening.

Opportunities:

Demokrati skabes indirekte via kommunikation. En ophævelse af statskontrollen samt en generel udbredelse af - og adgang til - kommunikationsmidler vil styrke den enkelte borgers tro på og lyst til intern debat.

En fortsat prioritering af infrastrukturen vil give mulighed for etablering af bl.a. industrialisering væk fra byerne og derved styrke landområdernes økonomiske vækstmuligheder.

¹⁶ Janes Sentinel Security Assessment – Eastern Mediterranean, Infrastructure, Syria, pp. 1-3.

¹⁷ CIA – The World Factbook – Syria, p. 8.

Threats:

Den altoverskyggende trussel mod Syriens reformeringsproces er statens kontrol over medierne og afledt deraf præsidentens fortsatte styrkelse af sin magtbase.

2.4. REDEGØRELSE FOR DEN SOCIOLOGISKE FAKTOR.

2.4.1. Befolkningens størrelse og geografiske fordeling.¹⁸

Indbyggertallet i Syrien vurderedes i 2002 til 17.585.540 med en estimeret tilvækst på 2,45 %. D.v.s. et estimeret befolkningstal på 23,2 millioner i 2015. Til sammenligning har Tyrkiet og Libanon med en tilvækst på 1,6 % haft held til at nedsætte tilvæksten.¹⁹ Ca. 39 % af befolkningen er under 14 år, lidt over halvdelen under 18 år²⁰, og ca. 3,2 % er over 65 år. Andelen af kvinder og mænd er stor set lige inden for alle aldersgrupper. Befolkningen er stærkt urbaniseret med de to bycentre Damaskus og Aleppo, med anslået 4 og 2,5 millioner indbyggere, som befolkningsmagneter. Op i mod 70 % af befolkningen bor i byerne, resterende på landet.²¹

2.4.2. Religiøse og etniske grupperinger.

Syriens befolkning er i etnisk og religiøs henseende stærkt sammensat. De fleste er arabiske sunni-muslimer (ca. 70 %). Der er desuden et større mindretal af alawitter/shiamuslimer (ca. 12 %) samt kristne (ca. 10 %), drusere og jøder. Dertil kommer en gruppe palæstinensiske flygtninge (ca. 350.000) som resultat af Israels oprettelse i 1948. Etnisk er befolkningen sammensat af 90 % arabere, kurdere, armeniere og andre til sammen 10 %²².

2.4.3. Sundhed og levestandard.²³

Gennemsnitslevealderen i Syrien er 69,4 år, hvor kvinder i snit bliver ca. 3 år ældre end mænd. Børnedødeligheden ligger på 31,7 pr. 1000 fødte børn. Syriens målrettede investering i udbygningen af det primære sundhedssystem har fået børnedødeligheden til at falde markant.²⁴ Gennemsnitlig føder hver kvinde 3,7 børn.

Syrien anvender 0,9 % af BNP til sundhedsvæsenet (Danmark 6,9 %).²⁵ Adgangen til sundhedsvæsenet er ujævnt fordelt på landsplan, og på landet er der mangel på læger. I de større byer er der de senere år kommet flere læger og hospitalssenge. Plejen er gratis på statslige sygehuse, om end der skal betales for særlig medicin.²⁶

2.4.4. Oplysning og uddannelse.

Den gennemsnitlige skolegang ligger på 5,8 år (2000). Ni ud af ti børn starter i den obligatoriske, seksårige grundskole. Fire ud af ti fortsætter til de to overbygningsskoler (mellem-skole og gymnasium). Syrien har fire betalingsuniversiteter med 170.000 indskrevne studerende i 1995.²⁷ 77,7 % af den syriske befolkning over 15 år kan læse og skrive. Syrien anvender 4,4 % af BNP på uddannelse.²⁸

¹⁸ Ibid. p. 2.

¹⁹ Anderson W. Ewan: The Middle East, Geography and Geopolitics. Kapitel 5. Population factors.

²⁰ Et nyt Mellemøsten, Syddansk universitetsforlag: Simonsen, Jørgen Bæk: Fra far til søn: Tilfældet Syrien, p. 140.

²¹ Mellemøsthåndbogen: Fakta om lande i Mellemøsten og Nordafrika, p. 308.

²² CIA – The World Factbook – Syria, p. 3.

²³ Ibid.

²⁴ Et nyt Mellemøsten, Syddansk universitetsforlag: Simonsen, Jørgen Bæk: Fra far til søn: Tilfældet Syrien, p. 142.

²⁵ www.nationmaster.com/country/sy/Health.

²⁶ Det Udenrigspolitiske Selskab 2003: Lande I Lommeformat, Syrien, p. 29.

²⁷ Det Udenrigspolitiske Selskab 2003: Lande I Lommeformat, Syrien, p. 7.

²⁸ <http://au.encarta.msn.com>.

I modsætning til landområderne, hvor kun 8 % af kvinderne går i skole, går op mod 50 % i skole i byområderne. Tre gange flere kvinder er analfabeter.²⁹

2.4.5. SWOT-ANALYSE AF DEN SOCIOLOGISKE FAKTOR.

Strengths:

Syriens styrke ligger i den oparbejdede ekspertise inden for institutionalisering. Syriens succes med etablering af såvel sundheds- som uddannelsessystemer er et særdeles godt fundament for reformering og en god investering i fremtidig arbejdskraft. En fortsat udvikling af systemerne bør dog tilsikre en mere jævn fordeling på landsplan og derved uddannelsesmæssigt bl.a. prioritere den store andel af kvinder fra landområderne uden skolegang.

I modsætning til mange af Syriens nabolande har Syrien formået at fremstå som en samlet nationalstat. Dette på trods af landets mange forskellige religiøse og etniske grupperinger. Et faktum der fremmer sikkerhedspolitikken og giver Syrien mulighed for at fokusere på andre sikkerhedspolitiske og "demokratiseringsfremmende" forhold.

Senest har præsidentens giftermål med en kvindelig sunni-muslim vist vilje til integration på højeste niveau.

Det forhold betyder dog ikke, at konfliktpotentialer ikke er til stede. Her tænkes specielt på en eventuel konfrontation mellem minoritetsmagthaverne (alawierne) og sunni-muslimerne for ikke at forglemme kurderne i nord.

Weaknesses:

Den store procentdel af borgere på under 18 år tvinger - på kort sigt - Syrien til iværksættelse af økonomiske investeringer og udbygning af uddannelsessystemet. Syrien vil være nødt til at øge den økonomiske vækst for derigennem at skabe arbejdspladser til de mange nye arbejdstagere. Det er klart en svaghed for en stat som Syrien, der i øjeblikket måske mere har behov for konsolidering og erfaringsopsamling frem for hurtig ekspansion.

En anden svaghed er den manglende ligestilling i form af manglende arbejdspladser og lave lønninger til Syriens kvinder. Den store andel af arbejdsløse kvinder kan direkte kædes sammen med den høje fødselsrate.

Opportunities:

Syriens fremtidige muligheder ligger i videreudviklingen af den allerede iværksatte institutionaliseringsproces, fortsat fredelig sameksistens mellem de religiøse og etniske grupperinger samt statskontrolleret befolkningstilvækst. Derudover synes det vigtigt, at Syrien ikke alene satser på urbanisering og derved fraskriver de 30 % af befolkningen, der bor i landområderne, mulighed for uddannelse, sundhedspleje m.v.

Threats:

Kombinationen af den faldende børnedødelighed og den stigende tilvækst vil inden for ca. 30 år fordoble Syriens indbyggertal.³⁰ Det er klart, at ingen stat på så kort tid vil kunne skabe den tilhørende nødvendige økonomiske vækst, herunder øvrige nødvendige rammer, for en så voldsom befolkningstilvækst.

Hvis ikke Syrien inden for overskuelig fremtid iværksætter tvungen fødselsbegrænsning - i lighed med Kina - vurderes bl.a. arbejdsløshed og kriminalitet at ville eksplodere, og landets sikkerhedspolitiske udvikling vil ikke kun standse, men sættes år tilbage.

²⁹ UNDP Human development Report 2001 p. 151.

³⁰ Anderson W. Ewan: The Middle East, Geography and Geopolitics, Kapitel 5. Population factors.

2.5. REDEGØRELSE FOR DEN ØKONOMISK VIDENSKABELIGE FAKTOR.³¹

2.5.1. Ressourcer og kraftforsyning.

Syriens vigtigste naturressourcer er olie, naturgas og fosfat. Olie- og naturgaseksporten udgør ca. 60 – 70 % af BNP³² (ca. 40 – 50 % af statsbudgettet). De kendte oliereserver i landet er ikke så store, hvorimod naturgasressourcerne er noget større.

Den samlede kapacitet i energisektoren er blevet tredoblet fra 1991 – 2000, men der er stadigvæk ikke nok kapacitet til en fortsat økonomisk udvikling. Ifølge planerne skal naturgas og vandkraft stå for en større del af elproduktionen i stedet for oliefyrede værker, men bl.a. Eufratdæmningen har ikke kunnet holde de erklærede produktionsmål, primært fordi vandstanden i Eufrat er for lav.

Sammen med Rusland har Syrien planer om at bygge atomkraftværker, hvilket har medført en øget opmærksomhed på området fra Vesten.

2.5.2. Udenlandske investeringer og lånemuligheder.³³

Efter magtskiftet i 2000 er der blevet lempet for, at privatpersoner må være i besiddelse af udenlandsk valuta. Private banker er ligeledes blevet tilladt, forudsat at 50 % af banken er ejet af syrere. En del restriktioner angående udenlandske investeringer er også blevet fjernet.

Syriens økonomi vil selv på trods af øgede investeringer stadigvæk være afhængig af udenlandsk bistand en del år i fremtiden.³⁴ Syrien låner primært penge af Verdensbanken, EU og "Gulf Cooperation Council" (GCC).³⁵

2.5.3. Samhandel.

Syriens geografiske placering har bevirket, at landet gennem tiden har været kendt som transitlandet i Mellemøsten. De forskellige magtgrupperinger både internt og eksternt samt fredsftaler og alliancer i Mellemøsten har bevirket, at Syriens status som transitland har været svækket. Præsident Bashar al-Assads magtovertagelse har været medvirkende til, at der er indgået bilaterale aftaler med Jordan og Tyrkiet.

I 1998 påbegyndte Syrien forhandlinger med EU om en associationsaftale under det såkaldte "Euro-Mediterranean Partnership"³⁶, hvilket er af stor betydning for Syrien, da en friere adgang til det europæiske marked er af stor betydning for syrisk økonomi. EU's krav i aftalen om bl.a. at menneskerettighederne skal overholdes og en ikke produktion af WMD medførte en vis skepticisme i den syriske magtelite, således at den endelige aftale først kom på plads i december 2003. Den amerikanske intervension af Irak kan også have indflydelse på disse forhold.

2.5.4. Arbejdskraft.

Syrien menes at have en forholdsmæssig stor arbejdsløshed ca. 20 – 25 % af arbejdsstyrken.³⁷ Den forholdsmæssigt store befolkningstilvækst³⁸ vil i fremtiden kræve ca. 250.000 arbejdspladser om året³⁹, hvilket vil være lidt af en udfordring for Syriens ledelse.

³¹ Det har ikke været muligt at finde statistisk materiale for perioden 2002 – 2004.

³² Jane's Sentinel Assessment – Eastern Mediterranean, Main Economic Indicators, Syria p. 1.

³³ Syria under Bashar al-Assad: Modernisation and the Limits of Change, kapitel 2. "Economic Challenges and Policy Responses".

³⁴ Det Udenrigspolitiske Selskab, 2003. Lande i lommeformat, Syrien.

³⁵ En regional gruppering af rige Golfstaterne: Bahrain, Kuwait, Oman, Qatar, Saudi Arabien og de Forenede Arabiske Emirater.

³⁶ EURO-MED Partnership. Syria. Country Strategy Paper 2002 – 2006 & National Indicative Programme 2002 – 2004.

³⁷ Det Udenrigspolitiske Selskab. Lande i lommeformat, Syrien, p. 28.

³⁸ I 2002 var 40 % af befolkningen under 15 år.

³⁹ Det Udenrigspolitiske Selskab. Lande i lommeformat, Syrien, p. 28.

Den forholdsmæssige store arbejdsløshed bevirker, at store dele af den mandlige befolkning er migreret til Libanon, Jordan og GCC, hvilket er med til at øge Syriens indtjening af fremmed valuta.

2.5.5. Finanser.⁴⁰

Syrien er ikke et fattigt, men heller ikke et rigt udviklingsland. Syrien har traditionelt været et landbrugsland, hvor ca. 30 % af arbejdsstyrken stadigvæk er beskæftiget i landbrugssektoren, som udgør ca. 27 % af BNP. Ca. 13 % af arbejdsstyrken er beskæftiget i industri, mine- og oliesektoren, som udgør ca. 23 % af BNP. Servicesektoren og andet udgør de resterende 50 % af BNP.

Syrien er midt i en transformationsfase fra planøkonomi til markedsøkonomi. Markedsøkonomien er essentiel for den fortsatte økonomiske udvikling og investering i Syrien.

2.5.6. SWOT-ANALYSE AF DEN ØKONOMISK VIDENSKABELIGE FAKTOR.

Strengths:

Syriens geografiske placering med adgang til Middelhavet og grænser til flere arabiske lande vurderes at være en sikkerhedspolitisk styrke i den fortsatte økonomiske udvikling i Mellemøsten, herunder den kommende genopbygning af Irak.

Weaknesses:

Syriens bilaterale samhandelsaftaler med sine arabiske naboer samt muligheden for, at syrisk arbejdskraft kan migrere bevirker, at Syriens økonomiske udvikling er afhængig af den regionale politik, hvilket vurderes til at være en sikkerhedspolitisk svaghed.

Den fortsatte korrupsion i landet, favoriseringen af den syriske magtelite og den ineffektive offentlige sektor bevirker, at lokale og udenlandske investorer har svært ved at investere i landet, hvilket vurderes til at være en sikkerhedspolitisk svaghed.

Opportunities:

Den fortsat stigende samhandel og det økonomiske samarbejde med EU på baggrund af associeringsaftalen med EU vurderes, på trods af EU's krav om overholdelse af menneskerettigheder og en ikke produktion af WMD, på sigt at være en stor sikkerhedspolitisk mulighed for en fortsat økonomisk vækst.

En fortsat udenlandsk investering i Syrien, under de nuværende forholdsmæssige gunstige vilkår, vil fortsat fremme den økonomiske vækst i landet og vurderes derfor at en stor sikkerhedspolitisk mulighed.

Den fortsatte transformation fra planøkonomi til markedsøkonomi vurderes at være en sikkerhedspolitisk mulighed.

Threats:

En fortsat mangel på vand til især landbruget og vandkraft vil, på trods af samarbejdsaftaler med bl.a. Tyrkiet, stadigvæk være en sikkerhedspolitisk trussel.

Syriens fortsatte økonomiske afhængighed af migrationen af arbejdskraft til bl.a. Libanon vil være en økonomisk sikkerhedspolitisk trussel, hvis det internationale samfund øger presset på at få de syriske tropper ud af Libanon.

En fortsat afhængighed og udnyttelse af de "måske" knappe olieressourcer til øget eksport vil på sigt være en sikkerhedspolitisk trussel, hvis ikke den overvejende del af eks-

⁴⁰ Syria under Bashar al-Assad: Modernisation and the Limits of Change, kapitel 2. "Economic Challenges and Policy Responses"

UKLASSIFICERET

portindtægterne investeres i en fortsat økonomisk udvikling.

En fortsat afhængighed af ikke tidssvarende oliefyrede kraftværker vil på sigt være en sikkerhedspolitisk trussel for en fortsat industrialisering, hvis der ikke investeres i mere tidssvarende og alternative kraftværkformer.

2.6. REDEGØRELSE FOR DEN MILITÆRE FAKTOR.

2.6.1. Opgaver og koncepter for de væbnede styrker.⁴¹

Den primære rolle for Syriens militære styrker er beskyttelse af det nationale territorium mod udefra kommende angreb.

Derudover har de militære styrker følgende delopgaver:

- hindre besættelse af Syriens militære styrker,
- tilbageerobre de israelsk besatte områder i Golan-højderne,
- støtte øvrige arabiske staters kamp mod Israel og
- opretholde "strategisk lighed" over for Israel.

Syriens militære strategi har - siden Israels invasion af Libanon i 1982⁴² - primært været fokuseret på evnen til at kunne ødelægge israelske luftbaser og mobiliseringskapaciteter. Syriens militærindustri har efterfølgende primært satset på udvikling af "surface-to-surface" missiler (SSM) samt landbaserede kommunikationsnetværk.

2.6.2. Kommandoforhold og relationer til det politiske niveau.⁴³

De syriske militære styrker styres alene og med uindskrænket autoritet af Syriens præsident Bashar al-Assad. Præsidentens nærmeste rådgivere og chefer består primært af familiemedlemmer og betroede officerer med tilknytning til Alawite sekten. For hurtigst muligt at kunne sætte ind over for eventuelle nedbrydende handlinger rettet direkte mod regimet har præsidenten oprettet "the Republican Guard" under direkte kontrol af præsidenten selv. Kendetegnende for præsidentens udnævnelser til højerestående poster er loyalitet og tilhørsforhold frem for egentlig kompetence.

2.6.3. Syriens væbnede styrker.

Ud af et befolkningstal på ca. 17.585.540⁴⁴ består Syriens militære styrker af ca. 324.000 aktive soldater i alderen 15 til 49 år og en mobiliseringsstyrke på ca. 354.000 soldater.⁴⁵ Forsvarsbudgettet vurderes i 2003 til 858 millioner \$ svarende til 5,9 % af BNP.⁴⁶ Til sammenligning er Danmarks budget på ca. 18 milliarder, svarende til 1,6 % af BNP.

De militære styrker er inddelt i: Syrian Arab Army, Syrian Arab Navy, Syrian Arab Air Force og Politi- og sikkerhedsstyrker.

Syriens militære uddannelse har i mange år været baseret på såvel russisk doktrin som instruktørstøtte.

Syrian Arab Army.⁴⁷

Den syriske hær råder over ca. 215.000 soldater organiseret i tre korps med seks til syv pansrede divisioner, tre pansrede infanteri divisioner, en speciel operations division og

⁴¹ Janes Sentinel Security Assessment – Eastern Mediterranean, Armed Forces, Syria, p. 2.

⁴² Syriens luftforsvar og flystyrker blev på få timer nedkæmpet af et overlegent og effektivt israelsk luftvåben.

⁴³ Janes Sentinel Security Assessment – Eastern Mediterranean, Armed Forces, Syria, pp. 1-2.

⁴⁴ CIA – The World Factbook – Syria, p. 2.

⁴⁵ Janes Sentinel Security Assessment – Eastern Mediterranean, Armed Forces, Syria, p. 1.

⁴⁶ CIA – The World Factbook – Syria, p. 9.

⁴⁷ www.globalsecurity.org/military/world/syria/army.htm, pp. 1-4.

UKLASSIFICERET

en Republican Guard division. Ved størstedelen af hærens styrker vurderes beredskabet lavt og effektiviteten relativt ringe bortset fra Republican Guard divisionen, special operations divisionen samt enkelte pansrede divisioner.

Hæren råder over 4700 kampvogne, hvoraf 1200 er placeret i faste forsvarsstillinger, og yderligere ca. 2000 er af typen T-55 og T-62. Resterende kampvogne er af typen T-72/72M. Hærens artillerikapacitet består af ca. 1630 trukne og 450 selvkørende artilleripjecer samt 480 raketsystemer.

Derudover råder hæren over en betydelig SSM missil kapacitet med mulighed for levering af bl.a. kemiske kampstoffer (senneps- og nervegas) i en radius på op til 700 km (Scud D missil).

På baggrund af erfaringerne fra kampene i 1982 blev et særligt luftværnskommando oprettet direkte under hærledelsen. Ud over efterretnings- og radarkontrol systemer råder luftværnskommandoen over en række forskellige "Surface-to-Air" missiler (SAM).

Den syriske hær havde i 2003 udstationeret henholdsvis ca. 14.000 soldater i Libanon og 6.000 soldater i Golan-højderne.

Syrian Arab Navy.⁴⁸

Den syriske flåde er med sine 4000 faste og ca. 2500 reservister klart det mindst prioriterede værn. Flåden råder over en ubåd, to fregatter, tretten missilbåde, otte patruljebåde samt tre landgangsskibe. Derudover råder flåden over 25 kystbaserede helikoptere samt et marinekorps til bevogtning af flådens tre primære havne.

Syriens klare prioritering af de øvrige værn har resulteret i, at størstedelen af flådens kapaciteter langt fra er tidssvarende endsige operativt, med undtagelse af landgangsskibene og faciliteterne på de tre flådebaser som er rimelig moderne.

Syrian Arab Air Force.⁴⁹

Det syriske luftvåben kan i krigstid mønstre 60.000 soldater heraf 40.000 fastansatte. Luftvåbnet råder over 25 eskadriller med i alt ca. 500 kampfly og ca. 200 kamphelikoptere. Størstedelen af kampflyene er af typen MiG-21-23 og regnes ikke for tidssvarende. Derimod råder luftvåbnet over godt 50 fly af typerne MiG-25 og MiG-29 samt formentlig 14 fly af typen MIG-29 SMT.

Politi- og sikkerhedsstyrker.⁵⁰

Ud over en civil politistyrke har Syrien en 8.000 mand stor paramilitær Gendarmeristyrke, der bl.a. varetager kontrol med landets ørkengrænser.

Syrien vurderes at have mindst 15 forskellige sikkerheds- og efterretningsorganer - med mere eller mindre overlappende opgaver - alle direkte styrket af præsidentens private sikkerhedsråd.

Samlet råder sikkerhedsstyrkerne over ca. 65.000 fuldtidsansatte og flere hundrede tusinde deltidsansatte (kollaboratører og angivere). Det svarer til en sikkerhedsofficer pr. 153 indbygger over 15 år. Hvilket igen svarer til, at USA skulle have over en million ansatte i efterretningstjenesten.⁵¹

2.6.4. Masseødelæggelsesvåben.⁵²

Syriens bioteknologiske infrastruktur er veletableret, hvorfor udviklingen af offensive biologiske våben er sandsynlig, men ikke bekræftet. Syrien påbegyndte udvikling af kemiske

⁴⁸ Janes Sentinel Security Assessment – Eastern Mediterranean, Navy, Syria, pp. 1-4.

⁴⁹ www.globalsecurity.org/military/world/syria/airforce.htm, pp. 1-3.

⁵⁰ Janes Sentinel Security Assessment – Eastern Mediterranean, Security and foreign forces, pp. 1-5.

⁵¹ George Alan: Syrai, Neither Bread nor Freedom, p. 2.

⁵² www.globalsecurity.org/military/world/syria/cw_nuke_and_bw.htm

våben i 1973 og besidder et betydeligt arsenal af sarin, tabun, senneps- og VXgas (flygtig nervegas).

Syrien har senest proklameret at udviklingen af nuklear teknologi alene vil have fokus på medicinalindustrien frem for militære formål. Senest har kilder fra den russiske regering informeret om et forestående salg af en atomreaktor til Syrien, hvilket hverken er be- eller afkræftet fra syrisk side. Syrien råder over adskillige leveringssystemer som bl.a. Scud-Bs og MiG 29.⁵³

2.6.5. SWOT-ANALYSE AF DEN MILITÆRE FAKTOR.

Strengths:

Overordnet er kendetegnet for Syriens væbnede styrker en klar prioritering af hæren. Efter Israels invasion af Libanon i 1982 har prioriteringen og investeringerne primært været fokuseret mod opbygningen af et yderst effektivt luftforsvarssystem rettet mod Israel. En ligeså vigtig sikkerhedspolitisk styrke er Syriens ekspertise inden for udvikling af biologiske og kemiske våbensystemer. Denne kapacitet ses som et sikkerhedspolitisk modsvare til primært Israels besiddelse af nukleare våben.

Syriens strategiske placering er i sig selv en styrke, idet denne giver syrerne en central forhandlingsrolle over for såvel resten af den arabiske verden som Vesten.

Weaknesses:

Den altoverskyggende svaghed ved Syriens væbnede styrker er den konstante projektering af ressourcer mod ærkefjenden Israel. På trods af et relativt klart kampkraftsforhold i Israels favør opgives modforanstaltninger ikke, hvilket er ensbetydende med nedprioritering af kapaciteter, der ikke kan anvendes direkte mod Israel. Et faktum der bl.a. har resulteret i, at Syriens flåde stort set er uden militær betydning.

Opbygningen af den militære kommandostruktur - med præsidenten som magtbasen - levner ikke den enkelte officer nogen form for initiativ og handlefrihed. Et forhold, der udelukker al nytænkning, og værst af alt uundværligt vil øge den militære reaktionstid i givne situationer.

Den konstante allokering af styrker i henholdsvis Libanon og Golan-højderne er i lighed med fokuseringen på Israel med til at dræne det syriske militærbudget og direkte skyld i, at de væbnede styrker primært består af 2. og 3. generationsmateriel. Et forhold, der formentlig søges opvejet med satsningen på udviklingen af masseødelæggelsesvåben.

Opportunities:

Det er klart - men samtidig utopisk - at den umiddelbare løsning for etableringen af et fremtidigt effektivt syrisk forsvar vil være ensbetydende med tilbagetrækning af allokerede styrker og bilæggelse af tvisten med Israel. Herved ville Syrien formentlig få den økonomiske frihed til investering i tidssvarende kapaciteter til alle tre værn. En mulighed, der af sikkerhedspolitiske årsager på kort sigt synes umulig.

Derimod er Syrien nødt til at tage udgangspunkt i de muligheder der ligger lige for.

Herunder en fortsat "udnyttelse" af Syriens strategiske placering. Dette gælder både det intra-arabiske og det vestlige sikkerhedspolitiske samarbejde.

Omstrukturering og effektivisering af den nuværende overdimensionerede sikkerheds- og efterretningsstruktur vil kunne frigøre og mobilisere ressourcer til trængende områder i det militære regi.

⁵³ Anderson W. Ewan: The Middle East, Geography and Geopolitics, kapitel 11. Geopolitics "Weapons of mass destruction"

UKLASSIFICERET

En opblødning af den nuværende topstyrede kommandostruktur og derved i højere grad delegering af kompetencer til de militære chefer vil bidrage til den nødvendige udvikling og nytænkning. Et tiltag, der er specielt nødvendigt i takt med at den tidligere russiske instruktørekspertise forlader landet.

En fortsat satsning og videreudvikling af luftforsvaret som kernekompetence vil i stor udstrækning sikre sikkerhedspolitisk status quo over for Israel.

Threats:

En fortsat satsning på udvikling af masseødelæggelsesvåben - som led i kompenseringen for manglende konventionelle kapaciteter - vurderes som en direkte trussel mod Syriens fortsatte bestræbelser på øget samarbejde med primært vestlige demokratier.

En fortsat såvel politisk som militær centralisering af magten omkring præsidenten og hans selvvalgte elite kan på sigt skabe grobund for interne militære oprør og i yderste konsekvens fostre nye militærkup. En frygt, der får syrerne til at tænke tilbage på 1950'ernes og 1960'ernes militærkup, og endnu værre de blodige konfrontationer mellem radikale islamister og regimet i 1970erne og 1980erne.⁵⁴ Potentielle konflikter, der absolut vurderes stadig at eksistere.

Israels militære apparat er selvsagt Syriens primære trussel, men netop Syriens strategiske placering gør stort set alle nabolande til potentielle trusler. Vel og mærke trusler, der ikke umiddelbart kan imødegås p.g.a. den ensidige militære satsning mod Israel.

2.7. REDEGØRELSE FOR DEN INDENRIGSPOLITISKE FAKTOR.

2.7.1. Nationale interesser og målsætning.

En almen økonomisk vækst i landet er særdeles vigtig ikke alene for at skabe bedre sociale forhold for befolkningen, men også som et led i forebyggelse af grobund for fundamentalistiske grupper og heraf afledt udbredelse af terrorvirksomhed.

Sidst men ikke mindst har Syrien behov for nye samarbejdspartnere/investorer m.h.p. at bringe Syrien ud af den aktuelle isolation.

2.7.2. National holdning og selvopfattelse.

De nationale grundværdier er baseret på Ba'athpartiets værdinormer, hvilket bl.a. vil sige et samfund, hvor alle arabere er lige uanset religion.

Den nationale holdning er i lige så høj grad funderet i den konstante konflikt med Israel, herunder retten til Golan-højderne.

2.7.3. Regering, administration og politiske partier.⁵⁵

Ifølge Syriens forfatning (1973) er landet et socialistisk folkedemokrati, hvor Ba'athpartiet skal være det ledende parti. Præsidenten, som skal være muslim, er statsleder, øverstbefalende for de væbnede styrker og øverst udøvende myndighed. Folkeforsamlingen udpeger præsidenten, der siden skal godkendes ved en folkeafstemning. Præsidenten vælges for 7 år med mulighed for genvalg.

Præsidenten, der leder regeringens arbejde, kan ansætte og afskedige ministre samt opløse folkeforsamlingens 250 medlemmer.

Syriens 15 provinser ledes af hver en guvernør udpeget af præsidenten.

⁵⁴ Perthes Volker: Syria under Bashar al-Asad: Modernisation and the Limits of Change, p. 62.

⁵⁵ Det Udenrigspolitiske Selskab 2003: Lande i Lommeformat, Syrien, pp. 8-11.

UKLASSIFICERET

Ba'athpartiet fungerer som et valgforbund for de lovlige/godkendte partier som det syriske kommunistparti og fem andre, der betegner sig som socialistiske.

Et synligt bevis på Syriens demokratiske stade demonstrerede det sidst afholdte valg i marts 2003 med al tydelighed. Kendetegnende for valget var:⁵⁶

- Ingen organiserede debatter mellem kandidater opstillet i samme valgkreds.
- Styret mediedækning uden valgdebatter som kendt fra den danske valgkamp.
- Opstillede kandidater skal godkendes af Indenrigsministeriet (indirekte Den Nationale Progressive Front under ledelse af Ba'athpartiet).
- Præsident Bashar al-Assad dikterer direkte indsatsområder til parlamentet.
- Godkendte uafhængige kandidater havde på intet tidspunkt åbent udfordret systemet.

Syriens retsvæsen har rødder i islamisk, osmannisk (tyrkisk) og fransk ret. Ud over almindelige domstole findes der også specialdomstole, der er uden for det ordinære retsvæsen. En af disse er Statens Sikkerhedsdomstol, der dømmer i overensstemmelse med undtagelseslovene fra Ba'athpartiets magtovertagelse i 1963. Ifølge disse love kan individers frihed og rettigheder ophæves, der kan indføres censur, og personer, der anses at udgøre en trussel mod sikkerheden, kan fængsles uden rettergang. I 2001 idømtes to medlemmer af det i 1998 valgte parlament hver fem års fængsel for kritik af regeringens økonomiske politik og for deres vedvarende opfordringer til politiske reformer.⁵⁷ Tortur og "forsvindinger" forekommer. Der er dødsstraf i Syrien, og henrettelser finder sted i offentlighed.

2.7.4. Stabilitet.

Præsident Bashar al-Assad (søn af den tidligere Præsident Hafez al-Assad) har nu på fjerde år haft den altoverskyggende magt i Syrien. På trods af et stærkt centralistisk og "diktatorisk" styre har præsidenten formået at få Syrien til at fremstå som et politisk stabilt land. Præsidenten har i perioden haft to overordnede forhold at forholde sig til. På den ene side fortsat at sikre, at den Allavittiske Sekt via Ba'athpartiet bibeholder den uindskrænkede magt og på den anden side at sikre borgerne social og økonomisk fremgang.

2.7.5. SWOT-ANALYSE AF DEN INDENRIGSPOLITISKE FAKTOR.

Strengths:

Syriens styrke skal søges i de allerede opnåede resultater. Syrien har allerede elementer af den moderne nationalstat i sig. Dette faktum har bl.a. givet sig udslag i reduktion af børnedødeligheden, en forlængelse af levealderen samt oprettelse af et primært uddannelsessystem. Problemet for Syrien er som for andre nationalstater, at succes kræver succes, hvis ikke opnåede resultater skal glemmes.

Weaknesses:

Observationerne fra det sidst afholdte valg i Syrien viser med al tydelighed nogle af kerneproblemerne i Syriens vej mod demokrati (i vestlig optik). Man skal dog ikke tage fejl af at disse handlinger fra regimets side er med fuldt overlæg. Præsidenten har nemlig offentligt proklameret, at modernisering og udvikling skal komme før demokratisering, og at udviklingen i øvrigt skal styres fra centralt hold.⁵⁸ Denne form for "vi ved bedre politik" vil naturligt resultere i beslutninger, der ikke alle har grobund i den brede befolknings mening og derved implicit et konfliktpotentiale med direkte indflydelse på sikkerhedspolitikken.

⁵⁶ Ibid: pp. 143-145.

⁵⁷ Et nyt Mellemløst, Syddansk universitetsforlag: Simonsen, Jørgen Bæk: Fra far til søn: Tilfældet Syrien, p. 142.

⁵⁸ Perthes Volker: Syria under Bashar al-Asad: Modernisation and the Limits of Change, p. 62.

Et andet problemområde for Syriens vej mod demokrati er forholdet til menneskerettighederne. Syriens nuværende manglende respekt for menneskerettigheder er klart en svaghed for ønsket om økonomisk vækst og forandring. Ingen vestlige demokratier ønsker samhandel med eller investering i et land, der ikke overholder de internationale vedtagne menneskerettigheder.

Den mangeårige højt prioriterede militære og politiske konflikt med Israel vurderes i høj grad at have fjernet såvel økonomiske ressourcer som generelt fokus fra øvrige områder af indenrigspolitisk interesse.

Opportunities:

Syriens vej mod økonomisk vækst og generel systemudvikling går ubetinget via indledningsvis reformering af "demokratiet". Mulighederne for opnåelse af demokrati skal søges i "Præsidentens dilemma". En bibeholdelse af Ba'athpartiet uindskrænkede magt sammenholdt med intensionerne om at sikre borgerne social og økonomisk fremgang ses som to modpoler.

Mulighederne for fortsat demokratisering (i vestlig optik) skal derfor tage udgangspunkt i en revidering af forfatningen fra 1973, der sikrede Ba'athpartiet den uindskrænkede magt. Etablering af frie og lige valg og derved implicit tilsidesættelse af den nuværende magtelite synes alfa omega for fortsat syrisk udvikling mod demokrati. Syrien har vist, at landet har viljen til forandring og vigtigst af alt det nødvendige grundlag i form af nødvendige etablerede institutioner og systemer. Problemet er, at folkets vilje ikke får lov til at præge udviklingen.

Grundlaget er til stede, idet flere og flere af de yngre Ba'ath ledere taler for en ny parti-lov, der indeholder mere pluralisme og frie valg.⁵⁹

Threats:

Syriens primære trussel mod sikkerhedspolitisk udvikling ligger i systemet selv og det før omtalte "Præsidentens dilemma". Præsidenten har ikke formået at leve op til løfterne om reformændringer og social udvikling, men har derimod holdt fast i den gamle magtstruktur baseret på magtelitens ideologier. Et opgør med "den gamle garde" er helt essentiel i bestræbelserne for demokratisering i Syrien i form af frie og lige valg og overholdelse af menneskerettighederne.

Af mere "jordnære" trusler bekræfter Syriens begrænsede oliereserver endnu engang behovet for økonomisk vækst og investering i alternative områder med henblik på at kunne reducere landets sårbarhed.

Den mangeårige konflikt med Israel og medfølgende ressourcemæssige prioritering har ikke overraskende fjernet fokus fra de "bløde" indenrigspolitiske områder, herunder bl.a. miljøpolitik. Den tiltagende industrialisering i og omkring storbyerne har p.g.a. manglende miljømæssige foranstaltninger og lovgivninger resulteret i en begyndende miljømæssig nedbrydning. Ud over de sundhedsmæssige konsekvenser vurderes fortsat nedbrydning også at få betydning for nye investorer og ikke mindst turismen.

2.8. REDEGØRELSE FOR DEN UDENRIGSPOLITISKE FAKTOR.

For at få et overblik over de aktører i regionen, som Syrien har geopolitiske relationer til, er der ved bilag 3 vedlagt et diagram, i et slags fugleperspektiv.

⁵⁹ Ibid.

2.8.1. Relationer til Israel.

Syrien er teknisk set stadigvæk i krig med Israel. Syriens fjendtlige holdning til Israel skyldes primært den fortsatte israelske besættelse af Golan-højderne. Med indsættelsen af Bashar al-Assad var der forhåbninger om en genoptagelse af fredsforhandlingerne, men udbruddet af Al-Aqsa intifadaen⁶⁰ gjorde hurtigt ende på disse.

Den israelske bombing af formodede Islamic Jihad træningslejre på syrisk territorium i oktober 2003 samt den israelske efterretningstjenestes likvidering af ledere i de palæstinensiske grupper i Damaskus giver ikke anledning til håb om snarlige fredsforhandlinger.

2.8.2. Relationer til Jordan.

Forholdet mellem de to lande har været på nulpunktet, siden Jordan underskrev en fredsaftale med Israel i 1994. Forholdet er dog forbedret væsentligt i de senere år, hvilket primært skyldes, at Kong Hussein (Jordan) og Hafez al-Assad (Syrien) begge er døde. Det er især samarbejdet omkring de knappe vandressourcer, der har forbedret forholdet. Herudover har landene indgået økonomiske samhandelsaftaler.

2.8.3. Relationer til Libanon.

Syrien har siden afslutningen på den libanesiske borgerkrig i 1991 fastholdt den militære magt i Libanon. Der er et nært samarbejde mellem de to regeringer, og de syriske styrker i Libanon sikrer den prosyriske regerings magt i landet.

2.8.4. Relationer til Irak.

I 1997 åbnede Syrien og Irak igen deres fælles grænse, som havde været lukket siden 1982. Der blev ligeledes aftaler om en koordinering af vandressourcerne fra henholdsvis floderne Eufrat og Tigris. I 2000 antog verdenssamfundet, at Irak eksporterede olie til Syrien via Kirkuk-Baniyas rørledningen⁶¹, hvilket var imod FN's sanktioner imod Irak. Teorien blev understøttet af, at Syriens olieeksport faldt med 50 % efter USA's intervention af Irak i 2003.

2.8.5. Relationer til Iran.

Det gode samarbejde mellem Iran og Syrien op gennem 80'erne og 90'erne skyldes primært deres fælles ønske om at underminere staten Israel, hvor Hizbullah og palæstinensiske ekstremistiske grupper opererende fra Libanon eller Syrien bruges til at fremme dette mål. Den amerikanske fjendtlige holdning mod begge stater har kun cementeret denne alliance.

2.8.6. Relationer til Tyrkiet.

Relationerne til Tyrkiet har til tider været meget anspændte dels pga. uenigheden omkring de knappe vandressourcer fra floden Eufart og dels pga. Syriens tidligere støtte og beskyttelse af kurdiske PKK⁶² separatister. Herudover udgør Tyrkiets medlemskab af NATO og alliancen med Israel stadigvæk en strategisk trussel. Forholdet er dog i opblødning set i lyset af Bashar al-Assads besøg i Tyrkiet i januar 2004, hvor der bl.a. blev indgået aftaler om etableringen af handelscentre ved den fælles grænse.

2.8.7. Relationer til EU.

De større lande i EU (Frankrig, Tyskland, Italien og Storbritannien) har øget deres relationer til Syrien. Syrien har fået lettere adgang til det europæiske handels- og lånemarked.

⁶⁰ Al-Aqsa intifadaen i september 2000 var starten på den nuværende Palæstinensiske – Israelske konflikt.

⁶¹ Rørledningen havde været lukket siden 1982.

⁶² Kurdistan Workers' Party.

Syrien er ligeledes deltager i EU's EURO-Middelhavs partnerskab.⁶³ EU er dog begyndt at stille krav om, at Syrien overholder menneskerettighederne, ikke spredningsaftalen og andre relaterede emner såsom produktionen af "Weapons of Mass Destruction", hvis samarbejdet skal udvides.

2.8.8. Relationer til USA.

Syriens relationer med USA har aldrig været varme. Det er primært den amerikanske støtte til Israel og amerikanske anklager om syrisk støtte til terrorgrupper, som holder relationerne på frysepunktet.

Den amerikanske militære dominans i regionen med invasionen af Irak, har svækket den syriske militære strategiske dominans i Mellemøsten.

2.8.9. Relationer til Rusland.

Det tidligere nære tilknytningsforhold mellem Syrien og Rusland sluttede brat med slutningen på den kolde krig. Forholdet til Rusland er dog forbedret i de senere år. Rusland er fortsat leverandør af våben og militært materiel til Syriens væbnede styrker.

Rusland har ligeledes i de senere år vist større og større interesse for den arabisk/israelske fredsproces med en mere og mere prosyrisk holdning.

2.8.10. Relationer til andre interessenter i regionen.

Syrien er medlem af den Arabiske Liga, som ønsker at promovere et stærkere politisk bånd mellem de arabiske stater, men ligaen har grundet rivalisering staterne imellem aldrig formået at blive en magtfaktor.

Syrien har et godt forhold til de rige Golfstater, som bl.a. indirekte har støttet Syrien økonomisk for at varetage en frontfigur i den arabisk/israelske konflikt.

2.8.11. SWOT-ANALYSE AF DEN UDENRIGSPOLITISKE FAKTOR.

Strengths:

Syriens større og større åbenhed til den vestlige verden samt samhandels- og samarbejdsaftaler med bl.a. Tyrkiet og Jordan vurderes at fastholde Syriens geopolitiske dominans i Mellemøsten.

En fortsat syrisk støtte til den libanesiske regering, herunder udstationeringen af syriske tropper, vurderes at have en sikkerhedspolitisk betydning.

Weaknesses:

Den amerikanske besættelse af Irak og militære dominans i Golfområdet vurderes at medvirke til, at Syrien har mistet sin militære strategiske dominans i Mellemøsten.

Opportunities:

Syriens forhandlinger med EU om samhandel og økonomiske aftaler vurderes at have en stor sikkerhedspolitisk betydning primært set i lyset af, at USA ikke har hævet sine sanktioner.

Et fremtidigt øget russisk fokus på Mellemøsten, herunder Syriens tidligere varme relationer til Sovjetunionen, vurderes ligeledes at have en positiv sikkerhedspolitisk betydning for fredsudviklingen i området.

Genopbygningen af Irak efter den amerikanske intervention vurderes at få stor sikkerhedspolitisk betydning for Syrien.

⁶³ Et større europæisk initiativ, der søger at fremme økonomiske, miljømæssige, politiske og sikkerhedsmæssige problemer i Mellemøsten.

Threats:

Den amerikanske tilstedeværelse samt den fortsatte amerikanske støtte til Israel vurderes at være en farlig sikkerhedspolitisk cocktail for Syrien.

Især Vestens øgede krav om overholdelse af ratificerede internationale aftaler i f.m. indgåelse af handelsøkonomiske aftaler vurderes at have en sikkerhedspolitisk betydning.

3. ANALYSE AF SYRIENS SIKKERHEDSPOLITISKE SITUATION.

3.1. Formål.

Formålet med analysen er at beskrive Syriens aktuelle sikkerhedspolitiske situation. Grundlaget for analysen er SWOT-analyserne fra de strategiske faktorer. Jf. den definerede vægtning af de strategiske faktorer analyseres den sikkerhedspolitiske situation i rammerne af indenrigspolitik, udenrigspolitik, økonomiskpolitik og militærpolitik. Den aktuelle sikkerhedspolitiske situation beskrives ud fra en sammenfattende SWOT-analyse, hvor målet for analysen er, at identificere sammenfattende sikkerhedspolitiske styrker, svagheder, muligheder og trusler.

3.2. SWOT-analyse af Syriens sikkerhedspolitiske situation.

Sammenfatning af de strategiske faktorer SWOT-analyser:

Strengths:

Syriens sammenfattende sikkerhedspolitiske styrker vurderes at være:

Indenrigspolitisk

- Ekspertise inden for institutionalisering af bl.a. sundheds- som uddannelsessystemer.
- Fremstår som en samlet nationalstat.
- Vilje til etnisk integration.
- Solidt fundament for videreudbygning af infrastrukturen.

Udenrigspolitisk

- Åbenhed for vestlig samhandels- og samarbejdsaftaler.
- Syriens geografiske placering i Mellemøsten.
- Syriens relationer til Libanon.

Forsvarspolitisk

- Opbygningen af et yderst effektivt luftforsvarssystem.
- Ekspertise inden for udvikling af biologiske og kemiske våben.
- Syriens militærstrategiske placering.

Økonomiskpolitik

- Syriens geopolitiske placering set i forhold til en fortsat økonomisk udvikling i Mellemøsten, herunder genopbygningen af Irak.
- Syriens relationer til GCC.

Weaknesses:

Syriens sammenfattende sikkerhedspolitiske svagheder vurderes at være:

Indenrigspolitisk

- Ensidig økonomisk prioritering og fokus på konflikten med Israel.
- Censur/statskontrol på kommunikationsmidler.
- Manglende ligestillingsreformer på arbejdsmarkedet.
- Den eksploderende befolkningstilvækst, herunder den store procentdel af borgere under 18 år.

UKLASSIFICERET

Udenrigspolitisk

- Syriens stærke afhængighed af den regionale politiske udvikling.
- Den historiske isolation over for Vesten samt tidligere stærke relationer til Sovjetunionen.
- Manglende respekt for menneskerettighederne.

Forsvarspolitisk

- Den amerikanske besættelse af Irak og militære dominans i Golfområdet.
- Den konstante projektering af ressourcer mod ærkefjenden Israel.
- Med præsidenten som magtbase levnes officerer ingen form for initiativ og handlemfrihed.
- Den konstante allokering af styrker i henholdsvis Libanon og Golan-højderne.
- De væbnede styrker består primært af sovjetisk 2. og 3. generationsmateriel.

Økonomisk politik

- Den økonomiske udvikling er afhængig af de regionale økonomiske relationer med de arabiske lande i Mellemøstregionen.
- Korruptionen, favoriseringen af den syriske magtelite og den ineffektive offentlige sektor.

Opportunities:

Syriens sammenfattende sikkerhedspolitiske muligheder vurderes at være:

Indenrigspolitisk

- Revidering af forfatningen fra 1973.
- Indførelse af flerpartissystem og frie valg.
- Fortsat udvikling af sundheds- og uddannelsesinstitutioner, specielt i landområderne.
- Generel udbredelse af – og adgang til – kommunikationsmidler.

Udenrigspolitisk

- Fortsættelse af forhandlinger med EU om samhandel og økonomiske aftaler.
- Resultatet af genopbygningen af Irak kan anvendes som springbræt for Syriens reformproces.
- Fortsat udnyttelse af Syriens strategiske placering i relation til det regionale og det vestlige sikkerhedspolitiske samarbejde.

Forsvarspolitisk

- Omstrukturering og effektivisering af sikkerheds- og efterretningsstrukturen.
- Fortsat satsning og videreudvikling af luftforsvaret.
- Ændring af kommandostrukturen, herunder decentralisering af kompetencer til de militære chefer.

Økonomisk politik

- Udbygning af associeringsaftalen og den stigende samhandel med EU.
- Fortsat gunstige vilkår for udenlandske investeringer.

Threats:

Syriens sammenfattende sikkerhedspolitiske trusler vurderes at være:

Indenrigspolitisk

- "Præsidentens dilemma": Løfter om reformer samtidig med fastholdelsen af magtelite.
- De begrænsede oliereserver.
- Miljømæssig nedbrydning bl.a. på baggrund af urbaniseringen.
- Interne militære oprør, herunder nye militærkup.
- Stagnation af industrialisering p.g.a. manglende investering i mere tidssvarende og alternative kraftværkformer.
- Manglende vand- og elforsyning, specielt til landområderne.

UKLASSIFICERET

- Den eksploderende befolkningstilvækst.

Udenrigspolitisk

- Fortsat amerikansk støtte til Israel.
- Fortsat satsning på udvikling af masseødelæggelsesvåben.
- Vestlige landes øgede krav om overholdelse af ratificerede internationale aftaler.

Forsvarspolitisk

- Konflikten med Israels om Golan-højderne samt Israels militære kapaciteter.
- Syriens strategiske placering gør stort set alle nabolandene til potentielle trusler.

Økonomisk politik

- Manglende grundlag for investering af eksportindtægterne i en fortsat økonomisk udvikling.
- Økonomisk afhængighed af migration af syrisk arbejdskraft til Libanon og det rige GCC.

3.3. Sammenfattende analyse.

I indledningen blev følgende centrale spørgsmål opstillet til nærmere undersøgelse i analysen:

Er Syriens strategiske grundlag for social og økonomisk udvikling til stede, samtidig med fastholdelse af den nuværende magtstruktur?

Sammenfattende vurderes Syriens sikkerhedspolitiske situation at være stabil i forhold til nuværende interne og eksterne påvirkninger. Samtidig vurderes det, at Syrien sikkerhedspolitisk besidder et godt udviklingspotentiale. Argumentationen for disse vurderinger baseres primært på de identificerede sikkerhedspolitiske styrker. Syrien besidder allerede en stor del af de nødvendige forudsætningsdannende faktorer for sikkerhedspolitisk og reformmæssig udvikling. Her tænkes specielt på den oparbejdede institutionaliserings-eksperise, identiteten som nationalstat og Syriens geopolitiske placering.

De største trusler mod præsidentens "ønsker" om reformændringer – og derved indirekte sikkerhedspolitikken – vurderes først og fremmest at komme fra det nuværende magtregime selv, herunder magtelitens higen efter at fastholde privilegier og kontrol.

Sekundært vurderes en fortsat eksploderende befolkningstilvækst på kort sigt at ville stille så store krav til etablering af arbejdspladser og institutioner generelt, at Syriens nuværende økonomiske udvikling langt fra vil kunne følge med.

Det vurderes ligeledes, at den langvarige konflikt med Israel har indflydelse på den sikkerhedspolitiske situation, og at en opblødning af konflikten vil betyde, at der økonomisk vil kunne omprioriteres til andre trængende områder.

Omvendt taler omfanget, at de identificerede svagheder indledningsvis imod mulighederne for en sikkerhedspolitisk og reformmæssig udvikling. Her er det dog vigtigt at bemærke, at størstedelen af de konstaterede svagheder er af intern politisk karakter og derved forhold, der alene kræver intern politisk vilje og åbenhed.

Usikkerheden omkring resultatet af den USA ledede "demokratiseringsproces" i Irak, herunder den efterfølgende generelle påvirkning fra Vesten på mellemøstregionen, må forventes at blive fulgt nøje fra Syrien. Et forhold, hvor et positivt resultat af "demokratiseringsprocessen" vurderes at skabe synergieffekt i store dele af regionen, og modsat resultat yderligere vil forsinke udsigterne til reelle reformændringer.

Syrien vurderes at have en bred vifte af muligheder for at styrke den sikkerhedspolitiske situation såvel indenrigs- og udenrigspolitisk som økonomisk- og militærpolitisk. Den fælles forudsætning for gennemførelsen af disse muligheder vurderes at være en nødvendig ændring af den nuværende forfatning fra 1973.

4. VURDERING AF SYRIENS SIKKERHEDSPOLITISKE MULIGHEDER.

4.1. Formål.

Vurderingen af Syriens sikkerhedspolitiske muligheder foretages gennem opstilling af to scenarier. Opstillingen af scenarierne tager afsæt i de muligheder (stabiliserende variabler) eller trusler (destabiliserende variabler), der er identificeret i f.m. analysen af den sikkerhedspolitiske situation. Denne afgræsning skyldes primært, at der i analysen ikke er fundet overordnede variabler, der peger mod en såkaldt "status quo løsning", men derimod entydigt på en enten eller løsning for det syriske magtregime, og sekundært, at opstillingen af scenarierne ("Best case scenario" og "Worst case scenario") er valgt i relation til det centrale spørgsmål:

Er Syriens strategiske grundlag for social og økonomisk udvikling til stede, samtidig med fastholdelse af den nuværende magtstruktur?

4.2. Scenario 1 – "Best case scenario".

Scenariet vurderes på baggrund af følgende variabler:

- International succes med "demokratiseringsprocessen" i Irak.
- Konflikten med Israel opblødes.
- Samarbejde med EU fastholdes eller udvides.
- Kontrol med befolkningstilvækst.
- Ændring af forfatningen af 1973 (pluralisme og frie valg).
- Respekt for menneskerettighederne og ligestilling (internationale normer).
- WMD nedtones eller afskaffes.
- Fortsat opretholdelse af militær kontrol med Libanon.

4.3. Scenario 2 – "Worst case scenario".

Scenariet vurderes på baggrund af følgende variabler:

- Fiasko med "demokratiseringsprocessen" i Irak.
- Konflikten med Israel eskaleres, herunder fortsatte israelske raids mod Syrien.
- Samarbejde med EU stagnerer eller stoppes.
- Fortsat brud på internationale love og normer (menneskerettighederne og ligestilling).
- Fortsat øget befolkningstilvækst.
- Olie- og vandressourcer kritiske.

4.4. Vurdering af scenarierne.

Scenario 1 – "Best case scenario".

Fordelen ved international succes med "demokratiseringsprocessen" i Irak vurderes fra præsidentens side alene at være ønsket om hurtigst muligt at få USA's tilstedeværelse i regionen tilendebragt. Syriens ønsker om at skabe stabilitet og samhandel i regionen vurderes langt at overstige ønsket om at kopiere vestlige demokratiske standarder. Alene på denne baggrund ses international succes i Irak at være en sikkerhedspolitisk stabiliserende faktor.

Syriens interesse for et fortsat samarbejde med EU i form af bl.a. associeringsaftaler vil selvsagt have økonomisk interesse, men vurderes i lige så høj grad at fokusere på at afbalancere den sikkerhedspolitiske afhængighed til USA.

Forudsætningerne/prisen for fortsat, eller på sigt udvidet, samarbejde med EU vurderes bl.a. at være øget samarbejde og overholdelse af internationale love og normer for bl.a. WMD, menneskerettighederne og ligestilling.

UKLASSIFICERET

Ændring af den nuværende forfatning synes ligeledes på sigt at være en forudsætning for fortsat EU samarbejde, men vil ikke være i tråd med præsidentens ønske om fastholdelse af magteliten. Eventuelle ændringer af forfatningen mod pluralisme og frie valg skal derfor alene betragtes som et nødvendigt onde.

En opblødning af konflikten med Israel vurderes at ville give præsidenten mulighed for at flytte fokus og prioritere økonomiske ressourcer på bl.a. indenrigspolitiske trængende områder og derigennem styrke sikkerhedspolitikken.

På trods af en eventuel opblødning af konflikten med Israel synes en fortsat opretholdelse af militær kontrol med Libanon at være en nødvendig sikkerhedspolitisk stabiliserende faktor. Dette ikke mindst af hensyn til den nationale sikkerhed, men også af hensyn til bevarelsen af de mange "syriske arbejdspladser" i Libanon.

Iværksættelse af tiltag, der nedbringer den store befolkningstilvækst, vurderes at være alfa-omega for gennemførelsen af "Præsidentens dilemma". Kontrol med tilvæksten vurderes på kort sigt at ville give præsidenten den nødvendige tid til at udbygge det allerede etablerede uddannelses- og sundhedsfundament. Samtidig er kontrollen med tilvæksten altafgørende m.h.p. at undgå stigning i arbejdsløsheden og derigennem forebygge grobunden for intern uro og oprør.

Scenario 2 – "Worst case scenario".

Set med præsident Bashar al-Assads øjne vil en fiasko med "demokratiseringsprocessen" i Irak formentlig være ensbetydende med fortsat amerikansk tilstedeværelse i regionen og derved opfattes som en sikkerhedspolitisk destabiliserende faktor.

Præsidenten og magteliten vil ligeledes kunne anvende det negative resultat til at forstærke retorikken om det vestlige demokratis ulemper over for befolkningen. Omvendt vil en – med vestlige øjne set – succes i Irak også kunne opfattes destabiliserende af præsidenten, idet hans ønsker om reformændringer langt fra sigter mod vestligt demokrati, men til stadighed skal tage udgangspunkt i den etablerede magtelite.

En eskalation af krisen med Israel i form af bl.a. flere sporadiske israelske raids i Syrien vurderes på sigt at tvinge præsidenten til militære handlinger på baggrund af et formulert folkekrav. Handlinger, der implicit vil betyde yderligere økonomisk prioritering af forsvaret og derved sætte sociale og økonomiske reformer yderligere i baggrunden.

Fortsatte brud på internationale love og normer, kombineret med aftagende syrisk deltagelse i det internationale normsamarbejde, vurderes at kunne få direkte betydning for Syriens fortsatte samarbejde med bl.a. EU.

Ud over at dette forhold selvsagt vil få økonomiske konsekvenser for Syrien, vil det samtidig åbne op for en yderligere, ikke ønsket, sikkerhedspolitisk afhængighed af USA.

Hvis Syrien ikke formår at få kontrol med den store befolkningstilvækst vurderes arbejdsløsheden på kort sigt at kunne skabe grobund for intern uro og oprør og i yderste konsekvens militære kup. Dette vil være en direkte trussel mod præsidenten og hans magtelite, og alle kræfter vil skulle sættes ind på en fastholdelse af denne og ikke levne plads til lovede reformændringer – måske tværtimod.

Syriens situation f.s.v.a. de begrænsede olie- og vandressourcer er en særdeles sikkerhedspolitisk destabiliserende faktor. Den stærke afhængighed af Tyrkiet m.h.t. vandfor-

syning og de olieproducerende stater i regionen vil i stor grad være med til at diktere Syriens sikkerhedspolitiske præmisser på lang sigt.

5. KONKLUSION.

Det er formentlig klart, at den fremtidige syriske sikkerhedspolitiske udvikling vil være langt mere nuanceret, end det kan fremstilles i en studie som denne. Opstillingen af de to væsentligt forskellige scenarier med indhold af hhv. destabiliserende og stabiliserende variabler kan selvfølgelig kombineres på utallig vis.

På trods af "den grove opstilling" har analysen af scenarierne givet et godt grundlag for at vurdere, hvilke faktorer og variabler, der på kort, mellemlang eller lang sigt, vil være afgørende for Syriens sikkerhedspolitiske udvikling.

Med udgangspunkt i analysen af Syriens sikkerhedspolitiske situation kunne det konstateres, at Syrien har dele af de nødvendige styrker og forudsætninger for udvikling. Her refereres bl.a. til nationalstatsånden, infrastrukturen og uddannelses- og sundhedssystemet.

Selv om Syrien er i besiddelse af et godt udviklingsfundament, har analysen af scenarierne også vist, at Syriens sikkerhedspolitiske fremtidige udvikling vil være styret af et væld af ubekendte faktorer, der kan gå begge veje.

På kort sigt vurderes de væsentligste afgørende sikkerhedspolitiske faktorer at være udfaldet af "demokratiseringsprocessen" i Irak og tiltag, der nedbringer befolkningstilvæksten.

På mellemlang sigt vurderes de væsentlige afgørende sikkerhedspolitiske faktorer at være USA fortsatte militære tilstedeværelse i regionen og tiltag, der sikre fremtidig tilførsel af olie- og vandressourcer.

På lang sigt vurderes udfaldet af konflikten med Israel at være afgørende for den sikkerhedspolitiske udvikling, ikke kun i relation til Syrien, men i hele Mellemøstregionen.

Tilbage til udgangsspørgsmålet:

Er Syriens strategiske grundlag for social og økonomisk udvikling til stede, samtidig med fastholdelse af den nuværende magtstruktur?

Vurderingen er ja – men der vil være minimum tre forhold, der vil gøre sig gældende:

Vedligeholdelse af den allerede opbyggede ekspertise, udfaldet af scenariernes variabler, og sidst men ikke mindst: Bashar al-Assad vilje.

UKLASSIFICERET

BIBLIOGRAFI

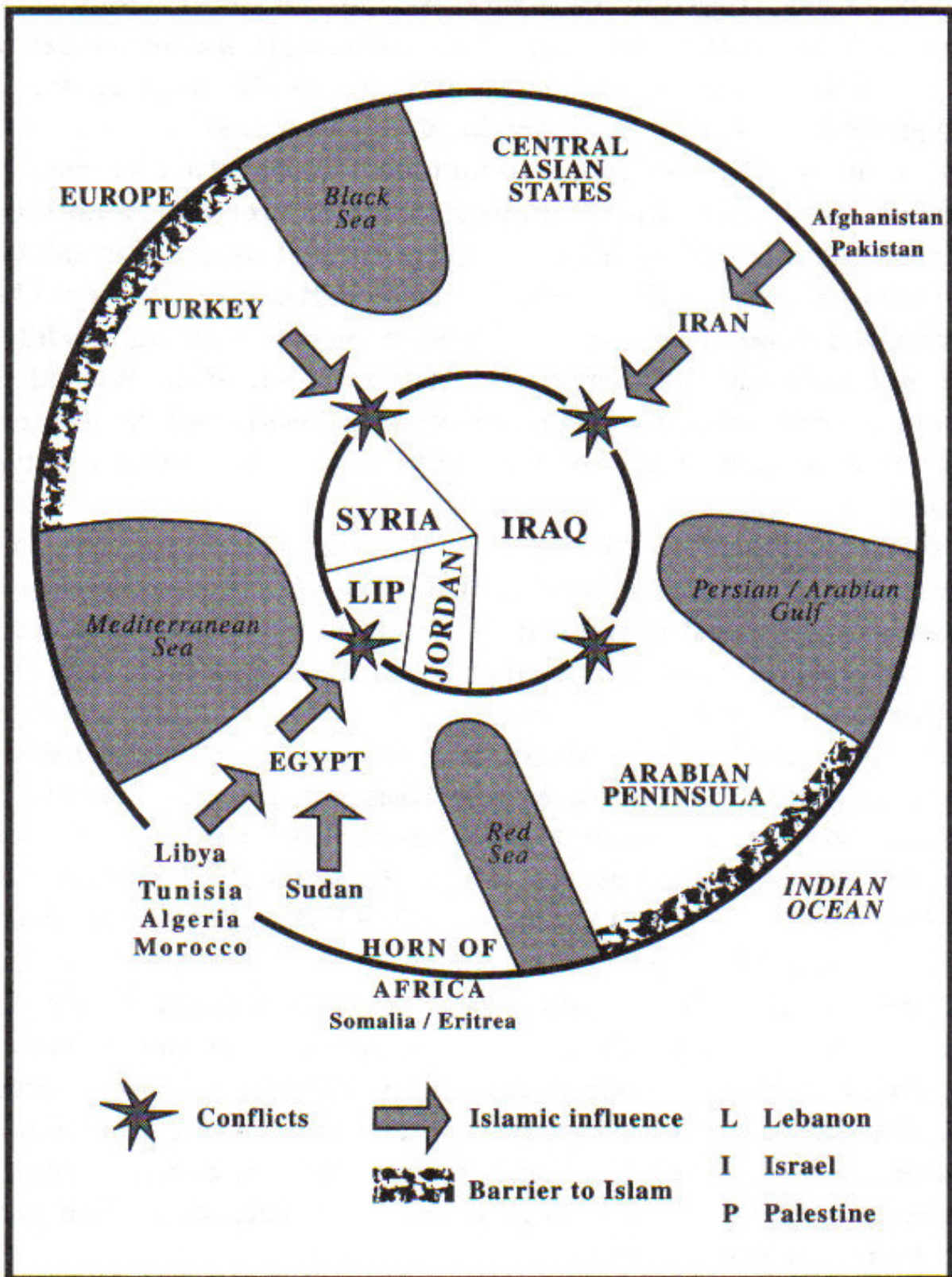
1. CIA, "*The World Factbook - Iraq*", <http://www.odci.gov/cia/publications/factbook/geos/iz.html>, 22 august 2002.
2. Mellemøst information 2004, Vol. 21, Nr. 1. Side 8 – 10. Center for mellemøst studier – Syddansk Universitet- Odense. Forfatter Peter Seeberg.
3. Syria under Bashar al-Asad: Moderation and the Limits of Change, July 2004. The International Institute for Strategic Studies (IIS) 2004. Forfatter Volker Perths.
4. The Middle East, Geography and Geopolitics. Forfatter Ewan W. Anderson. Udgivet år 2000.
5. Det Udenrigspolitiske Selskab, Lande i lommeformat, Syrien, anden udgave udgivet i 2003.
6. Et nyt Mellemøsten, en antologi af Lars Erslev Andersen og Peter Seeberg. Syddansk Universitet 2003.
7. http://au.encarta.msn.com/text_761569233_0/Syria.html af 29-08-2004.
8. <http://www.globalsecurity.org/military/world/syria/overview.htm> af 31-08-2004
9. Syria: Neither Bread nor Freedom af forfatteren Alan George. 2003.
10. Mellemøsthåndbogen. Fakta om landene i Mellemøsten og Nordafrika. Odense 2002. af forfatterne Peter Seeberg og Jakob Skovgaard-Petersen.
11. Fakultet for strategi og militære operationer, vejledningssamling. (FSMOVEJ-SAM).
12. Irak og Mellemøsten – DUPI Research Brief nr. 12/2002 af Birthe Hansen.
13. Demokratisering af Mellemøsten: Et forsøg på at løse cirkelns kvadratur? IIS Research Brief nr. 31, af Dietrich Jung, seniorforsker ved IIS, august 2003.
14. Mellemøsten i forandring: Fra irritation til intimitet? IIS brief nr. 29/2003 af Birthe Hansen, lektor ved Institut for Statskundskab, Københavns Universitet.
15. Syrien i et handelsmæssigt perspektiv. Den Danske Ambassade i Damaskus, Syrien.
16. Landprofil af Syrien. Den Danske Ambassade i Damaskus, Syrien.
17. EU-Syria: Conclusion of the negotiation for an Association Agreement. IPI03/1704 – Bruxelles, 10. December 2003.
18. Nils Andrén: Vad är säkerhedspolitik ?.
19. EURO-MED Partnership. Syria. Country Strategy Paper 2002 – 2006 & National Indicative Programme 2002 – 2004.

UKLASSIFICERET

KORT OVER SYRIEN

SYRIENS GEOPOLITISKE PLACERING⁶⁴

⁶⁴ Anderson W. Ewan: The Middle East, Geography and Geopolitics. Kapitel 10. The states of the Middle East, figure 10.1.